

Farg'ona haqiqati

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

<http://farhaqiqat.uz/>t.me/farhaqiqati

ФАРМОНГА ШАРХ

МАМЛАКАТ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИГА ОИД

МУҲИМ ҲУЖЖАТ

Шу йил 2 февраль куни мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид муҳим ҳужжат қабул қилинди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони, қайд этиш лозимки, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ваколатларини кенгайтириш, уларнинг назорат фаолиятини кучайтиришга қаратилгани билан алоҳида аҳамиятга эга. Мазкур фармон маҳаллий даражада давлат ҳокимиятини трансформация қилишга, том маънода, халқчил тизимни жорий этишга қаратилган сиёсий ислохотларнинг мантиқий давоми бўлди.

Барчамизга маълумки, сўнгги йилларда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга оид долзарб масалаларни ҳал қилиш бўйича ваколатлари кенгайтирилиб, халқ ҳокимиятчилигини тўлақонли рўёбга чиқариш борасида кенг қамровли ислохотлар амалга оширилди. Давлат ҳокимиятини халққа янада яқинлаштириш, халқ ҳокимиятчилиги асосларини кучайтириш мақсадида янги тахрирдаги Конституцияга мувофиқ ҳокимлар ва маҳаллий Кенгашларнинг ваколатлари бир-биридан ажратилди. Яна бир муҳим жиҳати, маҳаллий Кенгашларга ҳоким эмас, балки депутатлар орасидан сайланадиган раис бошчилик қилиши белгиланди.

Фармон билан Ўзбекистон маҳаллий бошқаруви тарихида биринчи мартаба маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятини янги модель – "Кучли Кенгаш, ҳисобдор ва ташаббускор ҳоким" тамойили асосида ташкил этиш юзасидан қонунчилик ҳужжатларини такомиллаштиришга қаратилган "йўл харитаси" маъқулланди. Жамият ва давлат ҳаётининг

муҳим масалаларини ҳал этишда ушбу ҳудудда истиқомат қиладиган аҳолининг фикрини инобатга олиш, маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органларининг ролини ошириш мақсадида таълим, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, шаҳарсозлик, транспорт ва ҳудуднинг инфраструктурасини ривожлантиришга қаратилган 33 та ваколат Кенгашлар ихтиёрига ўтказилиши белгиланди. Бунда ушбу йўналишлардаги муҳим масалаларни ҳал этишда ҳудуд аҳолисининг фикри инобатга олинади. Жамият манфаатларига бевосита дахл қилувчи масалаларни ҳал этишда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларининг масъулиги янада ошади. Шу билан бирга, ҳокимликларнинг ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришдаги ташаббускорлигини оширишга ҳам алоҳида эътибор қаратилади.

Маҳаллий Кенгашлар депутатлари халққа энг яқин бўлган, шу ҳудудда қандай масала ва муаммолар борлигидан, аҳолини қийнаётган, ўйлантираётган муаммолар илдизидан воқиф бўлган вакил ҳисобланади. Уларга янада кенг ваколатлар берилиши, шубҳасиз, депутатларнинг чин маънода халқ вакили сифатида иш олиб боришига замин бўлади.

Маҳаллий Кенгашларнинг фармон билан белгиланган ваколатларига тўхталадиган бўлсак, жумладан, таълим соҳасидаги йўналиш доирасида эндиликда тегишли ҳудудда давлат боғча ва мактабларини ташкил этиш бўйича қарор айнама маҳаллий Кенгашлар томонидан қабул қилинади. Ҳудуддаги эҳтиёжни ҳар томонлама ўрганган ҳолда, қайси маҳаллада янги мактаб ёки боғча ташкил этиш, қайси бирини кенгайтириш, қайсисини тугатиш кераклигини аҳоли иродасининг кўзгуси бўлмиш халқ вакиллари ҳал этади.

Бугунги кунда глобал муаммога айланган экологик вазиятдан келиб чиқиб, ҳужжатда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳам муҳим масалалар ўрин олди. Унга мувофиқ, атмосфера ҳавосини ифлослантирувчи ёки унга бевосита таъсир кўрсатувчи корхона ва иншоотлар қуриладиган жойлар, қичқиндилар кўмиб ташланадиган жойлар халқ вакиллари розилиги билан белгиланади.

“**Маҳаллий Кенгашлар депутатлари халққа энг яқин бўлган, шу ҳудудда қандай масала ва муаммолар борлигидан, аҳолини қийнаётган, ўйлантираётган муаммолар илдизидан воқиф бўлган вакил ҳисобланади. Уларга янада кенг ваколатлар берилиши, шубҳасиз, депутатларнинг чин маънода халқ вакили сифатида иш олиб боришига замин бўлади.**

(Давоми 2-бетда).

« Бугунги сонда:

ВИЗАСИЗ

БОРИЛАДИГАН
ДАВЛАТЛАР
СОНИ ОРТМОҚДА 2

ҲАЙДАРОБОД ҳазинаси 3

ЗАЪФАРОН – зираворлар султони 4

« Танлов

ҚАЙТМАС ЖАМОАнинг навбатдаги лойиҳаси ҳам муваффақиятли якунланди

Танлов ғолибларини тақдирлаш маросимида ҳайъат раиси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги директори Абдусалом Қўчимов сўз олиб, ушбу газета Ўзбекистон ва Хитой муносабатларини янада яхшилашга хизмат қилганини таъкидлади.

Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги элчиси Юй Цзюнь эса энди нафақат иқтисодий муносабатлар, балки маънавий, маърифий соҳаларда, жумладан, журналистика борасида янги қўшма лойиҳалар амалга оширилишини билдирди.

Тадбирда, шунингдек, сенатор Фармон Тошев, Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигининг "Дунё" ахборот агентлиги директори Омонулло Файзиев, академик Нурислом Тўхлиев, Фарғона давлат университети ректори, профессор Баҳодир Шермухаммадов, "Жаҳон адабиёти" журнали бош муҳаррири Аҳмадjon Мелибоев сўзга чиқиб, бу каби танловлар журналистлар ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилаётганини билдирдилар.

(Давоми 2-бетда).

БАҒДОДДА НИМА ГАПЛАР?

Яқинда бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев мамлакатнинг бир қатор ҳудудлари қатори Бағдод туманида ҳам 2023 йилда биронта кўп қаватли турар жой биноси қурилиб, фойдаланишга топширилмаганини танқид қилди. Хўш, нега шундай бўлди?

Рақамларга эътибор беринг, 1991-2020 йиллар оралиғида, яъни 29 йил давомида Бағдодда 7 та 2, 3, 4 қаватли уй қурилган. 2021 йилда эса 61 та беш қаватли уйлари ўз ичига олган шаҳарча бунёд этилди. 2022 йилда атиги битта турар жой қад ростлади ҳолос. 2023 йилда эса...

Холбуки, туманда 59 та маҳалла фуқаролар йиғини, 45 мингдан зиёд оила бўлиб, 220 мингдан зиёд аҳоли яшайди. Айрим хонадонларда икки, уч, ҳатто тўрт оила борлиги маълум. Яна бир рақам: Бағдод туманида атиги 7 минг ёки аҳолининг бор-йўғи 3 фоизигина, халқ тили билан айтсак, "дом"ларда яшайди. Шундан ҳам билса бўладики, аҳолининг турар жойга, айниқса, кўп қаватли ипотека уйларига эҳтиёжи баланд.

– Ҳурматли Президентимиз Бағдод туманида 2023 йилда кўп қаватли уй-жой бинолари қурилмади, деб ҳақли эътироз билдирдилар. Ҳақиқатан ҳам, биронта уй бунёд этилмади, – дейди туман ҳокимининг ўринбосари Акбаржон Тожиев. – Аслида, ўтган йилда 7 қаватли, 25 хонадонли бино қурилиши режалашганди. Айрим сабаблар туфайли чала қолди. Тадбиркор билан гаплашдик. Февраль ойи якунигача қад ростлаган турар жой биноси фойдаланишга топширилди.

Бундан ташқари, бошпанага муҳтож якка-ёлғиз, имконияти чекланган аёллар ҳам янги уйлар қурилишини кутишмоқда.

– 2023 йилда туман хотин-қизлар бўлимига уй-жой билан таъминлаш бўйича 13 та мурожаат тушган, – дейди туман ҳокими ўринбосари Тўлқиной Тожиева. – Улардан бир нафарига Гулистон массивидан яшаш ҳуқуқи асосидаги ордер билан 2 хонали квартира берилди.

Ха, 13 нафар аризачидан бир нафарига ордерли хонадон берилди. Тўлқиной Тожиеванинг билдиришича, яна икки нафари тумандан эмас, субсидия асосида Фарғонадан уй олишди.

"Бағдодда қурилмаганидан кейин бошқа жойдан оладида", дегин келади беихтиёр.

Президент танқидидан сўнг туман раҳбарияти янги лойиҳа устида иш бошлади.

– Давлатимиз раҳбарининг ҳақли эътирозидан келиб чиқиб, шу йилнинг ўзида туманда 10 та беш қаватли турар жой биноси қуришни режа қилиб олдик. Ҳозир лойиҳалар аукционга қўйилди, – дейди Акбаржон Тожиев.

Савол туғилади: қачон аукцион ўтади, қачон қурувчи иш бошлайди, қачон объектлар битади... Холбуки, Бағдодда уй-жой қуришнинг ноёб тажрибаси бор. 2021 йилда Президент ташаббуси билан "Янги Ўзбекистон" турар жойлари қурилиши айнан шу туманда намуна қилиб бошланган. Бугун Гулистон деб аталувчи барча қулайликларга эга шаҳарчадаги 61 та кўп қаватли бинода 2700 дан зиёд аҳоли истиқомат қилмоқда.

– 2022 йил бу ерда 800 дан ортиқ, 2023 йилда эса 285 та хонадон сотилди. 2023 йил ноябрь ойига келиб улар тўлиқ сотиб тугатилди, – дейди туман қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалик бўлими бошлиғи Зайлобиддин Хидиров.

– Одамлар мазага қилиб яшаётти. Нимага десангиз, уйлар газ, сув, электр энергияси билан доимо таъминланган, – дейди "Гулистон" МФЙ раиси Фозилжон Ҳалимов. – Агар бу ерга яна уйлар қуриладиган бўлса, одамлар, албатта, бажонидил сотиб олишарди.

Бағдод туманида 2024 йилда уйли бўлиш орзусиданги одамлар оз эмас.

– Бугун замонавий, шинам турар жойларга одамлар муҳтож. Қани, шунақанди уй бўлса, оламан деб келатганлар, барча шаронти мавжуд хонадон оламан, деб маблағ жамғариб юрганлар бор, – дейди Тўлқиной Тожиева. – Ижара компенсацияси тўлаб берган аёллар ҳам аслида уйсиз аёллар.

– Ўз хонадоним бўлишини истайман, унга муҳтожлигим бор. Сифатли уй бўлса, ичи кенг, битта оила бемалол жойлашса ҳамма олади, – дейди талабгор Зилола Мирзаева.

– Туман аҳолисининг бошпанага эҳтиёжи роса кўп. Ўзим "дом"да тураман. Ўша жойда ҳам қанчадан қанча одамлар уй ахтариётти, – дейди яна бир суҳбатдошимиз Ҳамид Тешабоева. – Бир-икки йил ичида Бағдодда кўп қаватли турар жойлар бино бўлганини эшитганим йўқ. Агар қурилса, мен ҳам сотиб олардим.

Бағдодда бугун шунақа гаплар...

Муҳаммаджон ОБИДОВ.
Элёр ОЛИМОВ олган сурат.

9 ФЕВРАЛЬ — АЛИШЕР НАВОЙИ ТАВАЛЛУД ТОПГАН КУН

Назратнинг ўчмас маёғи

Алишер Навоий даҳоси олдида ҳар қанча ҳайрат қилсак арзийди, миллатимиз тили, адабиёти, санъати, маданияти, шу билан бирга, қатор илм-фан соҳасидаги ютуқларида хиссаси эса бекиёс. Шоирнинг ҳаёт йўли, болалиги, шевъ ва санъатга ошuftалиги, давлат ва сиёсат ишларидаги журъати ва одиллиги унинг инсоний фазилатларини намоён этиш баробарида, кичик ёшдаги болалар тарбиясида ҳам, ёшлар ва катталар маънавияти шаклланишида ҳам бирдай ибрат бўлади.

Ғазал мулки султонининг ота-онага ҳурмат, уларни эъзозлаш тўғрисидаги фикрларида Шарқ мифологияси таъсири жуда катта. Мифологик қарашларга кўра, отани Кўёш, онани эса Ой деб билиши “Хайрат ул-аброр” дostonида келтирилган мисраларда ўз аксини топади.

Бошини фидо айла ато қошига,
Ҳисмини қил садқа ано бошига...

Тун-кунингга айлагали нур фоиш,
Бирисин ой англа, бирисин қўёш.

Бу ёшларимизга бугунги кунда глобаллашув таъсирида ёки диний тушунчаларни бирёқлама қабул қилиш туфайли юзага келаётган муаммоларнинг олдини олишда муҳим омил бўлади.

Алишер Навоий асарларида олам ва одам муносабатларини баҳолашда диний-фалсафий таълимотнинг кучли таъсири сақланган. Бунинг исботи сифатида ҳазратнинг фалакиётга оид тушунчаларни назмга, санъатга қандай сингдира олганлари, уни бадий ифодага ўраб, аслида астрономик тушунчаларни инсон ҳулқ-атвори ва ҳаёти билан қандай боғлаганликлари бир ғазал таҳлили орқали ўрганиб чиқсак. Бу ғазал “Ҳазойин ул-маоний” (“Чордегон”) қуллиёти таркибига кирувчи “Наводир уш-шабоб” девонида келтирилган.

Кўк бинафшазорини анжум чу наргисзор этар,
Наргисинг бирла бинафшанг ҳажри кўнгулм зор этар.
Чун Зухал толиғ бўлур холинг хаёли фитнадин,
Жоним ичра юз минг ошуби боло изҳор этар.
Жилва қилғоч Муштарий кўзни узоринг ёдидин,
Юз саодат ахтаридин ҳар замон дурбор этар.
Чун чиқар Бахроми қотил кўзларинг андишаси,
Хаста жонимни қатили ханжари озор этар.
Меҳрдин топмай нишоне сенда ҳам, гардунда ҳам
Бу мусибат кўзума ёруғ жаҳонни тор этар.
Зухра ҳолимга сурудин навҳага айлаб бадал,
Чангининг сочин ёйиб, дурри сиршук изҳор этар.
Ўлмаким англаб, Уторуд холима деб марсия,
Шарҳи дардим назмидин ҳар лаҳза юз тумор этар.
Ой ҳалокимга тутуб мотам, қийиб тундин қаро,
Орозин сайли била аҳли азо кирдор этар.
Тийра айлаб бениҳоят неча умрум шамъини,
Васл субҳи ҳасрати ранжим юз ул миқдор этар.
Ростки улдурки еткан ул қўёш раҳм айлабай,
Улча аҳволимга ҳар тун чархи кажрафтор этар.
Эй Навоий, ишқ дардидин шикоят қилмаким,
Жонингга жавру жафосин ҳар неча ким бор этар.
Ғазал мазмуни: осмон бинафшазориди наргис, яъни кўзлар (кўз бу тафаккур, олий онга ишора қилади)

ҳажрида зор бўлдим. Толе бўлвчи Зухал (Сатурн, яъни шанба кунининг фитнасида юз минг боло хабари аён бўлди. Муштарий (Юпитер, яъни пайшанба)нинг жилваси юзингни ёдига солди, бу саодат юдузидан кўзларим ёш(дур)ли бўлди. Қотил Миррих (Марс, яъни сешанба) чиқиб, хаста жонимни озор ханжари билан қатл этишга қасд қилди. Осмонда Меҳр (Кўёш, яъни якшанба)дан нишона топмадим, Зухра (Венера – жума)

ўз сози (чанги)нинг таронаси билан дурдек кўз ёшларини тўкиб, ҳолимга ўз қўшиғи (малғам, раҳматини) юборди. Ўлмоғим тайин эканини билган Уторуд (Меркурий, яъни чоршанба) дардим шарҳини ҳар лаҳзасини юз тумор қилиб ёзиб, менга марсия битди. Ой (душанба) тундан қора либос кийиб, азадорлардай юзини бирда очиб, бирда тўсиб, менга тотам туттади. Тун қанчалик қоронғи бўлган сайин, умрим шами (уни сақлашим учун) машаққатимни шунчалик кўп оширади, аммо тун қора бўлиши билан қўёшга етишга интилишимни шунча кучайтиради, менга қўёшнинг раҳмини шунча кўпайтиради.

Ғазал сўнггида эса ишқ агар жонингга жабр қилса, шикоят қилмагин, у сенга етказилганидан хурсанд бўлгин деган шарқ фалсафасига хос бўлган кучли ғоявий-тарбиявий фикрларни беради. Навоий ошиқ тимсолида туриб, инсонларга умрингиз шунчалар муаммоли экан, яъни тун қанчалик қаро экан, бу сизда ёруғ кунларга шунчалар катта умид уйғотиши керак, ҳаёт қийинчиликларидан хафа бўлманг, нолиманг, шикоят қилманг деяётгандай бўлади.

Алишер Навоий даҳоси миллатимиз ғоявий-фалсафий қарашларига жуда катта ижобий таъсир кўрсатади. Улуғ мутафаккирининг биргина ғазалида инсон ҳаёти бутун бир коинот миқёсида таҳлил этиб берилганлиги унинг тенгсиз кучи, салоҳиятини кўрсатади. Навоий ижоди асрлар давомида, авлодлар нигоҳида қайта-қайта ўз қирраларини кашф этиб, ўчмас маёғ бўлиб ёдду сочиб туради.

Сайёрахон ҚУРБОНОВА,
Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги
Фарғона академик лицейи “Тиллар кафедраси”
бошлиғи, филология фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент.

МАМЛАКАТ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИГА ОИД МУҲИМ ҲУҶЖАТ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Маҳаллий аҳамиятга молик бўлган курорт табиий ҳудудлар, рекреация зоналари, ботаника ва дендрология боғлари, табиат боғлари ҳам фақатгина Кенгашлар розилиги билан ташкил этилади ёки тугатилади. Яъни, бу борадаги қарорлар тегишли ҳудуд аҳолиси томонидан сайланган депутатлар фикрини инобатга олган ҳолда, коллегиял тартибда қабул қилинади. Мазкур ислоҳот, шубҳасиз, умуммиллий бойлигимиз бўлимиш табиий ресурсларни асрашга хизмат қилади.

Фармонда белгиланганидек, шаҳарсозлик ва транспорт соҳасидаги мақсадлар шундан иборатки, бундан буён шаҳар йўловчилар транспортида йўловчи ва багаж ташиш тарифлари маҳаллий Кенгашлар томонидан белгиланади. Фуқароларнинг алоҳида тоифалари учун имтиёзли тарифлар Кенгаш қарори билан жорий этилади.

Шунингдек, шаҳар йўловчи транспортида йўналишларни ташкил этиш, янги йўналишлар очиш, бекаатлар, тўхтаб туриш ва диспетчерлик манзилларини жойлаштириш ерлари маҳаллий Кенгаш билан келишилиш лозимлиги белгиланади.

Транспорт ва муҳандислик-техника инфратузилмаси объектларига, табиий объектларга ном бериш ҳамда

уларнинг номларини ўзгартириш бўйича тақлифлар бевосита маҳаллий Кенгашлар томонидан киритилади. Бундан ташқари, айрим тоифадаги шаҳарсозлик фаолияти объектларини маҳаллий аҳамиятга молик объектлар сирасига киритиш ҳам маҳаллий Кенгашлар қарори билан амалга оширилади.

Эътиборлиси, аҳоли пунктларининг ҳудудий зоналари тоифаларига маҳаллий шароитлардан келиб чиқиб ўзгартириш киритиш, ичимлик сув таъминоти ва оқова сувларни чиқариб юбориш бўйича хизматлар учун тарифларни тасдиқлаш кабилар ҳам Кенгашлар томонидан амалга оширилиши ўзил-кесил ҳал этилди.

Таъкидлаш жоиз, бу каби ваколатларнинг эгаси этиб маҳаллий Кенгашларнинг белгиланиши жамият ҳаёти учун муҳим бўлган масалаларни аҳоли фикрини инобатга олган ҳолда халқ вакиллари томонидан ҳал қилиш имконини беради. Вилоят, туман ва шаҳар ҳокимларининг маҳаллий Кенгашлар олдидаги ҳисобдорлиги, масъулияти ва жавобгарлигини оширишга, маҳаллий давлат ҳокимияти даражасида бир-бирини тийиб турувчи механизмлар самарали ишлашига хизмат қилади.

Шерзодбек КАРИМОВ,
халқ депутатлари Фарғона вилояти Кенгаши
котибияти мудир, халқ депутатлари вилоят
Кенгаши депутати.

ҚАЙТМАС ЖАМОАНИНГ НАВБАТДАГИ ЛОЙИҲАСИ ҲАМ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯҚУНЛАНДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Айтиш жоизки, “Фарғона ҳақиқати” – “Фарғанская правда” газеталари тахририяти, аннроги, таникли журналист Муҳаммаджон Обидовнинг ташаббуси билан ишлари сурилган ғоя Фарғонада боғланиб, Тошкентда муваффақиятли яқунланди.

Тўғри, бугунги тезкор замонда тадбирлар, тадбирбозликлардан кўпи йўқ. Аммо ушбу тадбир бир жиҳати билан кўпчилик эътиборини тортиб дейиш мумкин: гарчи ушбу танловга вилоятда “старг” берилган

бўлса-да, у шунчалар зўр тарғиб қилиндики, беихтиёр республика миқёсидаги тадбирга айланиб кетди.

Бу, албатта, М.Обидовнинг тақдирличилиги билан боғлиқ. Тан олиш керак, ҳали Журналистлар уюшмасининг бирон-бир ҳудудий бўлими Фарғона бўлимидагидек фаоллик кўрсатаётгани йўқ. Турли сафарлар, танловлар, қутилмаган кечалардан тортиб, оддий мулоқотларгача Фарғона олдинда.

Муҳаммаджон Обидов етакчилик қилаётган газета ҳақ гапни гапириб, Фарғонада “қора рўйхат”га тушиб

қолганда ҳам жамоа ташаббус кўрсатишдан тийилмади, аксинча, кўпроқ изланди. Тўғри, кийинчиликлар ҳар қандай одамни, жамоани ҳам иккилантиради, йўлдан қайтаради. Аммо Обидов жамоаси қайтмади, турдош газета пайдо бўлганда ҳам сир бой бермади...

Тадбирда билдирилган фикр-мулоҳазалар, илик сўзлар эса ушбу жамоани янада янги ташаббуслар сари илҳомлантиришига ҳам шубҳа йўқ.

“Миллий тикланиш” газетасининг 2024 йил 7 февралдаги 4-сонидан олинди).

АҲОЛИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ЖАРАЁНИДА МИГРАЦИЯ

Умуман олганда, халқаро ва ички миграция оқимлари мураккаблик ва уларнинг кўлами жиҳатидан ҳам ошиб бормоқда. Хусусан, халқаро миграция ҳолатида муҳожирлар оқими сонини ўлчаш келиб чиқадиган мамлакатлар ва мезбон мамлакатлар ёки бир неча хорижий давлатларни қамраб оладиган доиравий оқимлар ўртасидаги кўплаб оқимларни ҳисобга олишни талаб қилиши мумкин.

Халқаро миграция кўп миллатли, кўп оқимли ва кўп тилли жамиятларнинг шаклланишига олиб келадиган хилма-хилликни қучайтиради.Мигрантларни рўйхатга олишни режалаштириш ва амалга оширишда, шунингдек, уларнинг тавсифлари ва белгиларини рўйхатдан ўтказиш учун контсепцияларни ишлаб чиқаришда мамлакатнинг миллий ҳукукий асослари ва ўзига хос бўлган шартлари эътиборга олиниши керак. Умуман олганда, 2020 йилда аҳолини рўйхатга олиш жараёнини ўтказиш бўйича тавсиялар асосий миграция белгилари: туғилган мамлаката, фуқаролик мамлаката, аввалги яшаш жойи, келиш вақти ва миграция сабаби, шунингдек, турли хил бошқа ички миграция

маълумотлари бўйича маълумот тўплаш бўйича Бунда мамлакатлар рўйхатга олиш маълумотларини сўровномалар, регистрлар ёки бошқа манбалардан фойдаланган ҳолда тўплагани муҳим эканлиги ҳисобланмайд.

Рўйхатга олиш доирасида миграция нуктаи назаридан икки хил жиҳат ажратилиши мумкин: халқаро мигрантлар ва халқаро миграция нуктаи назаридан манфаатдор бўлган бошқа гуруҳларнинг сони ва келиб чиқадиган оқимларини халқаро оқимларнинг вақтинчалик ва географик хусусиятлари ҳақида маълумот билан ўлчаш;

— ички мигрантларнинг сони ва бундан ташқари оқимларини ички оқимларнинг вақтинчалик ва географик хусусиятлари ҳақида маълумот билан ўлчаш.

Жасурбек ХАСАНОВ,
Фарғона тумани статистика бўлими бошлиғи.

ФАКТ ВА ШАРҚ

2023 йилда қанча даромад қилганингизни биласизми?

Номинал ҳисобланган иш ҳақи – маълум бир давр мобайнида ҳодим томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот (бажарилган иш ёки кўрсатилган хизмат) эвазига иш берувчилар томонидан, амалдаги қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда, солиқ ва бошқа тўловларни ўз ичига олувчи ёлланма

2023 йилда вилоятимиз корхона, ташкилот ва муассасаларида ишловчи ҳодимларнинг ўртача ойлик маоши неча сўмни ташкил этди? Қайси соҳа вакилларининг ойлик иш ҳақи юқори ва қимлигини паст кўрсаткичларда шаклланди? Аввалги йилга таққослаганда, маошингиз неча фоизга кўпайди? Бу саволларнинг жавоби барчани қизиқтириши табиий. Тахририят сўровига кўра, вилоят статистика бошқармаси 2023 йилнинг январь – декабрь ойларида номинал ҳисобланган ўртача ойлик иш ҳақи тўғрисидаги дастлабки маълумотларни тақдим этди.

ва кичик тадбиркорлик субъектлари йилда бир марта ҳисобот тақдим этиши белгиланган.

Юридик шахс мақомига эга бўлган корхона ва ташкилотларда меҳнат қилаётган ҳодимларнинг ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақлари иқтисодий фаолият турлари бўйича турлича бўлди. Масалан, ўртача ойлик иш ҳақининг энг баланд кўрсаткичи банк, суғурта фаолияти соҳасига тўғри келди. Шунингдек, ахборот ва алоқа, ташиш ва сақлаш, саноат тармоқларида юқори, соғлиқни сақлаш ва таълим соҳаларида нисбатан паст кўрсаткичлар қайд этилди.

Ўртача ойлик номинал ҳисобланган иш ҳақи таркибига қўшимча тўловлар, мукофот пуллари, рағбатлантирувчи, компенсация ва ишламаган вақти учун тўловлар, шунингдек, жисмоний шахслардан олиннадиган даромад солиғи ва қасаба уюшмасига ажратмалар кирди.

Иқтисодиётнинг айрим турлари кесимида ўртача ойлик иш ҳақи миқдорини вилоят, шаҳар ва туманлар бўйича таҳлил қилиб кўрайлик.

ҳодимнинг меҳнатига ҳақ тўлаш тарзида жисмоний шахсга пул шаклида ҳисобланган даромадлардан иборат эканлигини эслатиб ўтмоқчимиз.

Фарғона вилояти бўйича ўтган йилнинг январь – декабрь ойларида ўртача ойлик иш ҳақи 3 444,9 минг сўмни ташкил этди. Таққослаш учун: 2021 йилда 2 441минг, 2022 йилда эса 2 892,9 минг сўм бўлган эди. Ушбу кўрсаткични шакллантиришда қишлоқ хўжалиги ва кичик тадбиркорлик субъектлари ҳисобга олинмаган, чунки фермер хўжаликлари

САНОАТДА ўртача ойлик иш ҳақи **4 057,3** минг сўмни ташкил этиб, аввалги йилга нисбатан 116,9 фоизга ошди. Соҳанинг асосий тармоқлари бўйича энг юқори кўрсаткич тоғ-кон саноати ва тармоқни сув билан таъминлаш, канализация тизими, чиқиндиларни йиғиш ва утилизация қилиш, электр, газ, буғ билан таъминлаш ва ҳавони қондициялаш ҳамда ишлаб чиқариш саноатида кузатилди.

Шаҳар ва туманлар кесимида энг юқори ойлик иш ҳақи Фарғона шаҳрида – 4 879,1 минг сўм, Тошлоқ туманида – 4 661,1 минг ва Қувасой шаҳрида – 4 137,3 минг сўмга тўғри келди. Паст кўрсаткич Олтиариқ туманида – 2 207,1 минг, Фурқат туманида – 2 007,9 минг ҳамда Учкўприк туманида – 1 611,6 минг сўмни ташкил этди.

БАНК, СУҒУРТА соҳасида ўртача иш ҳақи **9 695,9** минг сўмга етди. Энг юқори кўрсаткич Қувасойда – 13 013,7 минг, Қўқонда – 11 919,8 минг, Марғилонда – 15 249,8 минг ва Фарғона шаҳрида – 9 329 минг сўм миқдоридида шаклланди. Ўзбекистон туманида – 2 375 минг ва Фарғона туманида – 2 077,8 минг сўм билан энг паст кўрсаткич қайд этилди.

ТАЪЛИМ СОҲАСИ ҳодимлари ўртача ойлик маоши **3 215,5** минг сўм миқдоридида қайд этилган. Таълим муассасалари ҳодимлари Фарғона шаҳрида – 4 282,5 минг, Қўқон шаҳрида – 3 489,5 минг, Учкўприк туманида – 2 809,3 минг, Бағдод туманида – 2 718,4 минг сўм ойлик иш ҳақи олгани ҳолда, Риштон туманида – 2 283,8 минг, Олтиариқ туманида – 2 198,9 минг сўм миқдоридида шаклланди.

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВА ИЖТИМОЙ ХИЗМАТЛАР КўРСАТИШ

2 967,1 минг сўм билан охириги ўринларни банд этди. Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар кўрсатишда Риштон (4 365,1 минг сўм), Сўх (4 013,5 минг сўм) юқори, Учкўприк (2 451,2 минг), Қува (2 385,1 минг сўм) ва Тошлоқ (2 353,4 минг сўм) туманлари паст кўрсаткичга эришти.

Аҳрорбек СОЛИЕВ,
Фарғона вилояти статистика бошқармаси демография ва меҳнат статистикаси бўлими бошлиғи.

Дастур ижроси:

ПАНДИГОН

Риштон туманидаги "Пандигон" маҳалла фуқаролар йиғини "Обод хонадон – обод кўча – обод маҳалла" мезонлари доирасида катта ўзгаришларга юз тутди. 755 та хонадоннинг ҳар бирига туман ташкилотлари раҳбарлари, маҳалла фаоллари бириктирилди, намунавий саволнома асосида хатлов ўтказилди. Аниқланган муаммоларни бартараф қилиш йўллари ишлаб чиқилди. Дастур асосида олиб борилган ишларга 8,4 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Маҳалла ҳудудидаги кўчаларга қачон асфальт ётқизилганини кўпчилик эслолмайди ҳам. Катта-ю кичикининг қишда лой, ёзда тупроқ кечиб ишга, ўқишга боришдан бошқа иложиси йўқ эди. Амалий ишлар самараси ўлароқ, ички йўллари таъмирлашга 2 миллиард сўм сарфланди. Хусусан, Янги ҳаёт, Мактаб, Шифокорлар, Тош йўли, Намуна ва Истиқбол кўчаларининг 3 километри асфальтлаштирилди. Мактаб, Намуна, Мустақиллик, Наврўз, Шодлик кўчаларининг 3,5 километр қисми шағаллаштирилиб, асфальтлаш ишларига тайёр ҳолатга келтирилди. Тош йўли кўчасининг 450 метрида пиёдалар йўлакчаси барпо этилди. Электр таъминотини яхшилаш учун 1,2 миллиард сўм эвазига Мустақиллик, Мактаб, Шифокорлар, Тош йўли, Намуна ва Шодлик кўчаларига 203 та бетон таянч устунлари ўрнатилди, 6,5 км кабеллар тортилди. Мустақиллик кўчасига 250 кВАли янги трансформатор ўрнатилди. Тош йўли ва Шодлик кўчаларидаги 2 та 100 кВАли трансформаторлар жорий таъмирланди. Натижада аҳолининг электр энергия таъминоти яхшиланди. Қишлоқ аҳолиси тоза ичимлик сувини сотиб олиб истеъмол қиларди. Дастур доирасида бу муаммо ҳам барҳам топди. Маҳалла фуқаролар йиғинидаги Кўклам, Пиркоп, Шифокорлар, Тош йўли, Намуна, Янги ҳаёт, Мактаб кўчаларига 7,4 километр ичимлик суви тармоғи тортилди. 1 та ичимлик сув қудуғи, 1 та сув минораси реконструкция қилинди, 1 та сув насоси ўрнатилди. Бу ишларга 3,2 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Бугун вилоятимиздаги маҳаллаларда "Оталар чойхонаси"ни топиш мушкул бўлиб қолди. Бундай масканлар тобора йўқ бўлиб кетаётган бир пайтда Пандигондаги "Оталар чойхонаси" биноси янада кўркам қиёфа касб этди.

– Маҳалламизда мен каби нуроний кўп, – дейди ет-

миш ёшни қоралаган Муҳаммадсобир ота Тўйчиев. – Биз бу ерга йиғилиб, бир дастурхон атрофида гурунглашамиз, маслаҳатлашамиз, маҳалламизнинг ободончилиги учун янги режалар тузамиз. Гузар, хусусан, боболаримиздан мерос қолган чойхонанинг мукамал таъмирлангани, шароитлари яхшилангани кексаларни беҳад шод этди.

Пандигонлик нуронийлар ҳар ишда фаол. Маҳаллада икки ойдан ортиқ муддатда олиб борилган ободончилик ишларига насихат-у дуолари билан ўзлари бош бўлишди.

Аҳолига қулай шарт-шароит яратиш мақсадида маҳаллада "Жамоатчилик маркази" биноси қуриб битказилди, зарур жиҳозлар олиб келинди, кутубхона ташкил қилинди. "Аёллар дафтари"да турган хотин-қизларнинг 20 нафарига субсидия асосида тикув машиналари берилди, гузарда ташкил этилган "Тикувчилик цехи"га жалб этилди. Бу ишларга бюджетдан 585 миллион, ҳомийлар ҳисобидан 400 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

– Кўп йилдан буён аёллар либосини тикаман. "Иш қурулинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлар", деганлари рост. Маҳалладан менга тикув машинаси берилди. Бу хунарга қизиққан қўшни қизларга ҳам тикувчиликни ўргатайман, – дейди Дилоромхон Ҳасанбоева.

Шунингдек, оливий шифокорлик пункти 300 миллион сўм маблағ эвазига жорий таъмирланди, замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланди, 4150 нафар фуқаро тиббий кўриқдан ўтказилди.

Маҳалла аҳолисининг асосий даромади қишлоқ хўжалигидан. Томорқаларида эрта баҳордан кеч қузгача, ҳатто мезон ҳавосида ҳам "тўқсонбости" экинлари парваришланади. Фуқароларнинг томорқадан самарали фойдаланиши мақсадида 182 та хонадонларга 45 килограммдан ортиқ уруғлар тарқатилиб, турли экинлар экилди. 675 та хонадонда ободонлаштириш иш-

ри олиб борилди. 15 260 туп мевали ва манзарали кўчатлар экилди.

Бундан ташқари, 390 та ўйиниг ташқи қисми, 720 та хонадоннинг қўшимча хўжалик бинолари таъмирлаб берилди. 10 та кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли турар жойлари бюджет ва ҳомийлик маблағлари ҳисобидан қайтадан қурилди, жорий ва мукамал таъмирланди.

Янги ҳаёт кўчаси, 17-уйда яшовчи Мунаввархон Қамбарованинг турмуш ўртоғи соғлиғи ёмонлашгани туфайли ишга яроқсиз бўлиб қолган, оила ижтимоий ҳимояга муҳтожлар рўйхатига олинган. Хонадон улуғи 90 ёшга яқинлашиб қолган Энахон момо ҳам алоҳида эътиборга муҳтож. Рўзгорнинг оғир-енгили Мунаввархон опанинг ўзига қолиб кетган. Дастур доирасида бу хонадон кўркам қиёфага кирди.

– Хонадонимизни таъмирлаб беришди, – дейди Мунаввархон опа. – Эшик ва деразаромлари янгиланди, ёзги айвон, тандирхона, оғилхона қурилди. Энг қувонарлиси, тоза ичимлик суви тармоғи тортилди. Буларнинг барчаси учун Юртбошимизга катта раҳмат айтаимиз.

Шунингдек, маҳаллада ўтказилган хатлов натижасида аниқланган 88 нафар ишсиз фуқаролар бандлиги таъминланди.

– Бу ташаббусларнинг барчаси аҳолининг фаровон турмуш тарзини яратишга қаратилгандир, – дейди "Пандигон" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Маҳсинали Маҳкамов. – Ўтган йилнинг сўнги ойларида маҳалламиз қуриш майдонига айланганди. Хайрли ишларга маҳалла фаоллари, ёшлар, кўнглиллари жалб этилди. Юртбошимиз ташаббусига маҳалладошлар "лаббай" деб жавоб беришди.

Жорий йилда ҳам "Пандигон"да ободончилик ишлари жадал давом этади. Маҳалла янада обод ва кўркам қиёфага қиради.

Маҳиёра БОЙБОБОВА.

«Боғни боқсанг – боғ бўлади»

ҲАЙДАРОБОД хазинаси

Ўзбекистон туманининг Ҳайдаробод қишлоғи боғларга бурканган маскан. Аҳолининг асосий даромад манбаи – драйвери боғдорчилик. Боғроғлар ҳосил йиғимтерими бошланган паллада чинакам хазинага айланади. Бу хазинанинг қалити – меҳнат, хазинабони эса Ҳайдарободликлар.

Ҳудудда 12 та боғдорчиликка ихтисослашган фермер хўжалиғи бор. 500 гектар ўрик ва шафтолизор ҳосил бериб, ундан келадиغان даромаддан 515 та хонадондаги 2737 нафар аҳоли манфаатдор бўлади. Биргина 2023 йилнинг ўзида боғлардан 3000 тонна ўрик, 5000 тоннадан ортиқ шафтоли териби олинди.

Ойбек Мамажоновнинг "Фаррухбек-Нодира-Фирдавс", Ҳабибахон Пўлатовага қарашли "Мирзатилло-Ҳабибахон боғи", Санжарбек Эргашев тасарруфидаги "Афғончи Муроджон" боғдорчилик фермер хўжалиқларининг омилкор боғбонлари тонна-тонналар сара ҳосил етиштириб, юқори даромадга эга бўлишди.

Бу – ҳалол меҳнат натижаси. Халқимизда "Боғни боқсанг – боғ бўлади" деган ҳикматли нақл бор. Бу боғлар ҳосилга киргунча қанча беором, сермашаққат кунлар ўтмади дейсиз.

– Фермер хўжалигимизнинг 40 гектар ўрик, 50 гектар шафтоли боғи парвариши агротехника қондалари асосида олиб бориладиган туфайли ҳар йили юқори ва сифатли ҳосил олишга эришяпмиз, – дейди Ойбек Мамажонов. – Ўтган йили аҳоли дастурхонига 560 тонна ўрик, 1700 тонна шафтоли етказиб бердик. Унинг тенг ярмини экспортга чиқардик. 2023 йилда "Фаррухбек-Нодира-Фирдавс" фермер хўжалиғи 1000 тонна "лола", "супер лола" ва "оқ луччак" навли шафтоли, 250 тоннадан ортиқ "оқ ўрик"ни экспорт қилди.

Фермер хўжалиғи аъзолари парваришлайётган 200 қутдаги 400 та асалари онласи минг дардга даво саналган асал бериш

билан бирга, мева дарактларини чанглатишда жуда кўл келмоқда. Йил бўйи асалари уяларидан олинган 2000 килограмм табиий неъмат Наманган, Қўқон ва Яйпан бозорларида сотилмоқда.

Даромадга қараб бу ромад, дейишди. Ҳайдарободликлар турмуши тўқ ва фаровон. Қўллаб савдо, хизмат кўрсатиш шохобчалари аҳоли хизматида. Маҳалла кун сайин обод бўлиб бормоқда. Шинам уй-жойлар, тадбиркорлик объектилари қуриш, тўй ва тантаналар ўтказиш бир зум бўлсин, тўхтагани йўқ.

"Ҳайдаробод" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Ойбек Мамажонов ва фаоллар оилалар тинч-тотувлиги, юрт равнақи, аҳолининг ўзаро аҳиллиги, кам таъминланганларни қўллаб-қувватлаш, ишчиларни иш билан таъминлаш, ёшларни касбга йўналтириш, тадбиркорликка жалб этиш йўлида барча имкониятларни ишга солишяпти. Маҳалла ҳудудида жойлашган 46-умумтаълим мактаби "очиқ бюджет"дан олинган 2 миллиард 200 миллион сўм эвазига мукамал таъмирдан чиқарилди. Эндиликда маҳаллада "Фитнес клуб" ташкил этиш ҳаракати бошлаб юборилган.

– Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш Жамоат фонднинг 95 миллион сўм гранд маблағини қўлга киритди, – дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси. – Аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш учун "Фитнес клуб" барпо этиляпти. У яқин вақт ичида ишга туширилса, маҳалламиздаги хотин-қизларнинг соғлиғини яхшилаш учун яна бир имконият яратилади.

Ойбек Мамажонов интилувчан, ташаббускор маҳалла фуқаролар йиғини раисларидан. Омадли фермер айни пайтда йиғин раиси лавозимидаги фаолиятида ҳам муваффақиятларга эришиб, маҳалладошларининг хурмат-эътиборини қозонган.

У сингари жонқуяр мутахассис, фидойи фарзандларининг ҳалол меҳнатлари эвазига Ҳайдаробод янада гуллаб-яшнаган, туганмас хазинаси бундан-да тўлиб, обод ва фаровон гўшага айланиб бораверади.

Абдужалил БОБОЖОНОВ. СУРАТДА: "Ҳайдаробод" маҳалла фуқаролар йиғини раиси Ойбек Мамажонов маҳалла фаоллари билан навбатдаги режалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

«Жадидчи боболаримиз»

МАЪРИФАТПАРВАРЛАР ЮРИШИ

ёки миллат истиқболи учун курашганлар

Жадидчилик XIX аср охири, XX аср бошида пайдо бўлди. Ўзбек тарихчиси Дилором Алимова жадидлар тарихи, ғоялари ва ютуқлари ҳақида шундай дейди: "Биз жадидлар ҳаракатини феномен деб атаймиз. Агар улар мавжудлиги жуда оз вақт оралиғи ва муайян сиёсий воқеалар билан чекланмаганда, мен бунини кичик Ренессанс деб атаган бўлар эдим. Агар жадидлар фаолиятини яна бир неча ўн йил давом эттирганида, жуда яхши натижага эришган ҳамда аҳоли уларни яхши қабул қилган, ғоялари яхши тарқалган бўлар эди."

Жадидчиликнинг ўзига хослиги нимада? Энг аввало, уларнинг ақлзаковати фавқулодда юксак ривожланган, шарқ ва ғарб маданияти ҳақида муайян билимга эга эдилар. Деярли барчаси олий диний таълим олиб, Навоий, Жомий, Ғузулий шетрияти, ўрта асрларда яратилган фалсафий рисоаларни ўқиш ва ўқиб, билиминин ҳам шарқ, ҳам ғарб маданияти ютуқлари билан бойитган. Айни ҳол жадидларнинг фалсафий дунёқарашини белгилиб берган ва бу таълим соҳасини, умуман олганда, маърифатни ислоҳ қилиш борасидаги фаолиятларида акс этган.

Улар янги усулдаги мактаблар, кутубхоналар, қироатхоналар очган, дарсликлар, газеталар чиқариб, илк театр ташкил этган. Бу аҳоли учун кўз кўриб, қулоқ эшитмаган янгилик бўлиб, одамлар онгида инқилоб ясаган. Шу ўринда Маҳмудхўжа Бехбудийнинг "Падаркуш" пьесасини эслаб ўтиш жоиз, унда билимсизлик, жоҳиллик фожиага сабаб бўлиши кўрсатиб берилган.

Жадидлар ўқитишнинг эски усулларини янгисига, яъни ёшларга замонавий билим беришга алмашти-

риш ва таълим тизимида ўқитишни она тилида олиб борилишига катта эътибор берганлар. Айниқса, ўқувчиларда ватанпарварлик, миллатпарварлик туйғусини шакллантириш уларнинг асосий мақсади эди.

Китоб ва дарсликлар нашр қилишда Маҳмудхўжа Бехбудий ва Мунавварқори Абдурашидхон ўғлининг хизматларини алоҳида эътироф этиш жоиз. Бехбудий жамоат арбоби, исломшунос, географ, педагог олим эди. У Туркистонда биринчи бўлиб янги усулда мактаблар ташкилотчиси бўлган. Ёзган асарлари мактаб ислохотида муҳим роль ўйнади. Миллатнинг ёш, ўқимишли кадрларини тарбиялаш масаласига жиддий эътибор берди.

Мунавварқори Абдурашидхон ўғли янги усул мактабларининг асосчиси, моҳир муаллим, дарслик ва ўқув китоблар муаллифи, жамоат арбоби бўлди. У Тошкентда "усули савия" мактабининг очди. Унинг фикрича, мактабни ислоҳ қилмасдан туриб, одамлар онгида ўзгариш ҳосил қилиб бўлмайди. Ўзбек зиёли болаларини Германияда ўқитиш, кейинчалик уларнинг Ватанига хизмат қилишини истоган.

Абдулла Авлоний 1907 йилда Миробод, кейинчалик Дегрез маҳалласида янги усулда мактаблар очиб, табиат, география, тарих, адабиёт, тил, ҳисоб каби фанларини ўқитган.

Жадидларнинг кўпчилиги рус тилини яхши билган. Тил концепцияси Бехбудийнинг "Бир тил эмас, тўрт тил керак", деб номланган мақоласида очиб берилган. Фитратнинг "Оила ва оилани бошқариш тартиби" рисоласи мусулмонлар ҳаёти ва оиласи меъёрларини билишга асосланган.

Маҳмудхўжа Бехбудий замонасидан шунчалик олдинлаб кет-

ган эдики, Баҳоуддин Нақшбанд мақбарасига борганда, унинг атрофида кўп масжид қурилганини кўриб, ўша вақт учун жасоратли бўлган гапни айтади: "Бир мусулмон учун бунчалик кўп масжидларнинг кераги йўқ, унга ибодат қилиши учун битта жойнамознинг ўзи етади. Бунчалик кўп масжид қургандан кўра, унга сарфланган маблаққа фарзандларимизни чет элга ўқишга юбориш вақти келмадимикан?"

Жадидлар Алишер Навоий, Мирзо Беҳид, Бобораҳим Машраб ижодида ўз ифодасини топган демократия ва таракқиёт ғояларини ривожлантирдилар. Туркистон илғор зиёлиларининг энг муҳим ютуғи – халқ таълими тизимини ҳукмрон мафқурадан холи, шунингдек, илғор ғояларни тарқатишнинг зарур воситаси сифатида миллий матбуот асосларини яратиш бўлди.

Жадидчилик ҳаракатига собиқ иттифоқ даврида миллатчилик, пантуркизм, панисламизм тамғаси бўлиб, ноҳақ қораланди. Жадид адабиётини ўқиш тақиқланди.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, жадидчи боболаримизнинг номлари қайта тикланди. Бой илмий ва адабий ме-

росларини ўрганишга катта эътибор берилди. Фитрат, Чўлпон, Абдулла Авлонийнинг 2 жилдли, Бехбудий, Абдулла Қодирий, Сидкий Хондайлиқий, Ибрат, Ажзий, Сўфизоданинг 1 жилдли, шунингдек, Файзулла Хўжаев, Мунавварқори, П.Юсуповнинг асарлари чоп қилинди. Жадидларнинг 20 нафар машҳур вакили киритилган "Унутилмас сиймолар. Жадидчилик ҳаракатининг намояндалари" альбом-китоби нашрдан чиқди. Уларнинг серқирра фаолияти дарслик ва қўлланмалардан жой олган.

2023 йил Тошкентда ўтган жадидлар меросини ўрганишга бағишланган халқаро конференцияда Президентимиз табрик нутқида шундай деди: "Биз бутун мамлакатимизда эркин фуқаролик жамияти, ҳукукий демократик давлат барпо этар эканмиз, жадид боболаримизнинг гуманистик қарашларига таянамиз, уларнинг меросидан маънавий куч-қувват оламиз".

Жасурбек НОРМАТОВ, Бешарқ тумани ахборот кутубхона маркази директори.

